

ชื่อวิทยานิพนธ์ สถานภาพและบทบาทของแม่ที่ปรากฏในวรรณคดีไทย
ผู้เขียน นางวิไลลักษณ์ ทองช่วย
สาขาวิชา ภาษาไทย (สายวรรณคดี)
ปีการศึกษา 2534

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาสถานภาพและบทบาทของแม่ที่ปรากฏในวรรณคดีไทย 4 เรื่อง คือ นางบุญเหลือจากลิลิตพระลอ นางมณฑิลาจากบทละครเรื่องรามเกียรติ์ พระราชนิพนธ์ของรัชกาลที่ 1 นางทองประศรีจากเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน และนางมัทรีจากมหาเวสสันดรชาดก

ผลการศึกษาปรากฏว่า ตัวละครที่เป็นแม่มีสถานภาพสำคัญที่เกี่ยวข้องกับลูก คือ สถานภาพที่สัมพันธ์กับครอบครัว สถานภาพที่เอื้ออำนวยให้แม่มีบทบาทต่อลูกอย่างเด่นชัดขึ้น โดยเฉพาะเมื่อแม่มีสถานภาพเป็นหัวหน้าครอบครัว ในขณะที่เดียวกันแม่อาจดำรงสถานภาพอื่น ๆ ด้วยตามความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น สถานภาพที่สำคัญนอกจากสถานภาพแม่คือ สถานภาพภรรยา และสถานภาพที่สัมพันธ์กับสถาบันสำคัญบางสถาบัน เช่น สถาบันการปกครอง สถานภาพบางสถานภาพนั้นอาจขัดแย้งกับสถานภาพแม่ สถานภาพที่ขัดแย้งในเหตุการณ์และสถานภาพบางอย่างอาจเป็นปัจจัยให้แม่มีบทบาทลดหย่อนไปกว่าปกติ

บทบาทของแม่ของตัวละครในงานประพันธ์ที่ศึกษานี้ ถ้าไม่คำนึงถึงบทบาทขัดแย้งแล้ว พบว่าแม่มีบทบาทร่วมกันคือ บทบาทในการให้ความรักแก่ลูก บทบาทนี้มีความเชื่อมโยงถึงบทบาทในการเลี้ยงดูและอบรมสั่งสอนลูก ซึ่งแม่อาจปฏิบัติตามพื้นฐานสถานภาพทางชาติกำเนิดและการศึกษาของตน แต่ไม่พบว่าแม่ที่มีสถานภาพทางชาติกำเนิดต่างกัน มีบทบาทในการให้ความรักแตกต่างกันแต่ประการใด

ผลการศึกษาแสดงว่า ผู้ประพันธ์สามารถสร้างตัวละครที่เป็นแม่ได้อย่างสมเหตุสมผล ความสอดคล้องของสถานภาพและบทบาทของตัวละครที่เป็นแม่ กับเนื้อหาทางอารมณ์ และความคิดของเรื่อง เป็นส่วนหนึ่งที่สร้างความงามและความซาบซึ้งแก่ผู้อ่าน ความสมเหตุสมผลของตัวละครที่เป็นแม่เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ผู้อ่านเข้าใจตัวละครอื่นที่เกี่ยวข้อง

Title : The Status and Roles of Mothers as Depicted
in Thai Literature

Author : Mrs. Wilailak Thongchouay

Major Program : Thai (Literature)

Academic Year : 1991

ABSTRACT

This thesis aimed at a study of status and roles of mothers as depicted in four pieces of Thai Literature: Nang Boonlua for Lilit Pralore; Nang Monthoe from Ramakian, a play by King Rama I; Nang Thongprasri from Sepa Khun Chang Khun Phaen; and Nang Matsee from Maha Wessondorn Chadok.

The results of the study showed that these mother characters possessed an important status concerning their children. It was the status related to the family. This status evoked the clear roles of mothers towards their children, especially when the mothers were the heads of household. At the same time, mothers might have other status according to their relationship with other people. The important status besides the mother status were the wife status, and the status related to some important institutions like the governmental institution. Some of the status might be in conflict with the mother status. Certain conflicts in some situations or circumstances were the factors to decrease the roles of mothers.

Regardless of the role conflicts, there was one role every mother character in these literary works shared. It was the role in giving maternal love to the children. This role was related to the roles in raising and nurturing them, which mothers might perform differently due to their birth or educational status. However, there was no evidence that the mothers with different birth status performed differently in giving maternal love to their children.

The other result of the study was that the authors were able to create suitable characters of mothers. The conformity of the status and roles of mother characters with the feelings and ideas in the stories would create beauty and appreciation for the readers. The suitability of the mother characters also enabled the readers to understand other characters involved.